

KROONIKA

Ülevaade muuseumi kogudesse aastail 2006–2011 laekunud materjalidest

LEILI KRIIS

MA, TÜ ajaloo muuseumi peavarahoidja

Aastail 2006–2011 suurenesid muuseumikogud nagu varasematel aastatel¹ eelkõige ülikooli instituutides tehtud kogumistöö tulemusena. Laekunud materjalidest oli seekord mahukaim keemiahoonest

¹ Varasemate laekumiste kohta vt Leili Kriis, „Tartu Ülikooli ajaloo muuseumi kogud“, *Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi*, XXVII (Tartu, 1993), 166–173; Leili Kriis, „TÜ ajaloo muuseumi kogude kujunemine 1979–2000“, *Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi*, XXXII (Tartu, 2001), 27–54; Leili Kriis, „Ülevaade muuseumi kogudesse aastail 2001–2005 laekunud materjalidest“, *Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi*, XXXV (Tartu, 2006), 145–152 (toim).

kogutud laboriklaasi, laboriseadmete ja arhiivimaterjalide kogu. Kuna keemia instituut kolis Jakobi tn 2 hoonest (enne Teist maailmasõda ka instituutide hoone) uude Chemicumi Maarjamõisas, sai 2010. aastal üle vaadatud kogu vana keemiahoone sisustus. Hoone keldriruumides peitus rikkalikult klaasesemeid, mis valdavalt olid kogunenud alates XX sajandi teisest poolest. Laboriklaasi oli nii rohkesti, et seda jätkus ka Järvakandi Klaasimuuseumile ja teistelegi.²

Asukohta vahetas ka Tartu Ülikooli naistekliinik: maha jäeti kliiniku ajalooline hoone Toomel Lossi tänaval ning koliti üle Maarjamõisas valminud uude hoonekompleksi. Naistekliinikust laekus muuseumile väärtuslik kogu kirurgiriistu, seadmeid, õppe- ja töövahendeid, mis on dateeritud ajavahemikku XIX sajandi teisest poolest kuni tänapäevani.

Tähelepanuväärse osa hõlmasid ka ülikooli kasvandike, endiste ja praeguste töötajate ning nende pereliikmete annetused muuseumile. Üleantud esemed ja arhiivid täiendavad kihthaaval meie ajaloolist mälu, talletades teavet ülikooli kasvandike ametialase ja isikliku käekäigu kohta muutlikel aegadel.

Muuseumikogu täienes ka igapäevase akadeemilise elu dokumenteerimise käigus: laekunud on meeneid, trükiseid, ürituste materjale jms. Muuseumil on saanud traditsiooniks dokumenteerida ülikooli hoonete muutusi, fotografeerides neid enne suuremaid ümberkorraldusi (restaureerimine, asukoha vahetamine). Nii dokumenteeriti 2007. aastal Tartu tähetorni hoone (sise- ja välisvaated), TÜ nakkushaiguste kliiniku haiglakompleksi hooned Lina tänaval (sise- ja välisvaated), 2009. aastal aga TÜ naistekliiniku hoone Lossi 38 ja TÜ närvikliiniku hoone L. Puusepa 2 ning 2010. aastal TÜ keemia instituudi hoone Jakobi 2.

Enamjaolt saadi laekunud materjalid tasuta, nagu ka varasematel aastatel. Vaid üksikutel juhtudel toimus see vara üleandmisena ülikooli instituutidelt või omandati ostu teel eraisikutelt. Järgnevalt vaatleme lähemalt tähelepanuväärsemaid laekumisi muuseumikogusse.

Muuseumikogusse võeti vastu aastail 2004–2005 TÜ farmaatsia instituudilt kogutud rikkalik ja mitmekesine vanavara. 2006. aas-

² Klaasikogust lähemalt vt Tullio Ilometsa artiklit samas numbris (*toim*).

tal vormistati vastuvõtuaktid järgmiste olulisemate kollektsioonide kohta: farmaatsiaprofessor Georg Dragendorffi (1836–1898) koostatud farmaatsiakollektsiooni (nn droogide muuseum) droogide kogu (720 sü); kirurgiriistade õppekogu (208 sü) ja ajaloolised kirjatärbed, stambid jms (37 sü); 2008. aastal farmaatsia instituudi ajaloolise raamatukogu koosseisu kuulunud TÜ arstiteaduskonnas XIX sajandil ja XX sajandi esimesel poolel kaitstud doktori- ja magistritööde kogu (243 sü) ning droogide muuseumi kiinapuukoorte kogu (578 sü); 2009. aastal aga ajalooliste ravimite kogu ja ravimite valmistamise seadmed (86 sü) jne.

2006. aastal andis arhitekt Fredi Tomps muuseumi hoiule inseneri-geodeedi ja kodu-uurija Uno Hermanni (1922–2005) erialased töövahendid: kippreegli, teodoliidid, joonestustarbed jms (23 sü) ning valiku erialaväljaandeid. Botaanik Ülle Reier andis botaanikaaija tööruumidest remondi käigus 2002. a leitud fotoalbumi. Albumis on 52 fotot Tartu Poeglaste Gümnaasiumi hoonest ja õpilastest-õpetajatest aastail 1926–1930 (fotograaf E. Kangro). Albumi omanik ei ole teada, tõenäoliselt kuulus see mõnele endisele botaanikaaija töötajale.

2007. aastal laekus Indrek Ilometsa annetatuna mitmesuguseid ajaloolisi materjale: fotograaf Juho Valvet-Veltsonile kuulunud stereoskoop ja stereopildid XIX–XX sajandi vahetusest (28 sü) ning Tartu Ülikooli endise fotograafi Elmar Kaldi (1898–1969) klaasnegatiivide kogu koos digifotodega (143 sü). Väga väärtuslikud on ülikooli arstiteaduskonna kasvandikule Jaan Rugale (õppis 1896–1901) kuulunud arstiriistade komplektid, dokumendid ja fotod tema elu ja tegevuse ajast arstina Venemaal (Petrovski Zavod ehk tänapäeval Petrovsk-Zabaikalski Siberis) ja hiljem Eesti Vabariigis (Haapsalus, Raplas); samuti Tartu Veterinaariainstituudi kasvandikule Eber Wellerile (õppis 1882–1887) kuulunud esemed: veterinaaririistade komplekt, Tartu Veterinaariainstituudi diplom ja lõpumärk ning tsaariarmee (veterinaar)ohvitseri pagunid.

Tullio Ilometsa vahendusel laekusid keemiaprofessor Uno Palmi (1933–1989) arhiivimaterjalid, Hillar Palametsa vahendusel ajalooosakonna esimese kursuse üliõpilaste 1984.–1986. a kirjad Nõukogude armeest kursusejuhendajale (dots Palamets) (32 sü). Kirjandusloolane Rein Saukas andis hoiule üliõpilasena koostatud diafilmi „Aleksis Kivi” (1969); Jüri Peet (Seattle, USA) oma isale Ilmar Peet’ile

Foto 1. Farmaatsiaprofessor Carl Clausile (1796–1864) kuulunud plaatinametallide uurimismaterjalid (plaatinametallisoolade ühendid jm) puit- ja klaasnõudes (A. Tennuse foto)

(1910–1981) kuulunud EÜS Põhjala sõrmuse; Mari Köpp oma vanaaisale Johan Kõpule (1874–1970) kuulunud medalid (TÜ 300. aastapäeva juubelimedal, Johan Kõpu 80. sünnipäeva puhul välja antud hõbemedal, 1954); Väike-Maarja muuseumi juhataja Ene-Riina Ruubel kehakultuuriteaduskonna vilistlase ja endise õppejõu Erich Kübarsepa (1927–1991) trükised ja ajakirjad; Leelo Kudu-Lillo oma ema, raamatukogutöötaja ja teadusloolase Elsa Kudu (1915–1990) eluloolised fotod (10 sü); Läti üliõpilased Tartu ülikooli juures tegutsenud läti rahvusest üliõpilaste ühenduse, korporatsiooni Lettonia (1882–1918) tekli ja värvipaelad; Edith Kotka-Nyman ja Jaan Vilval (Stockholm, Rootsi) Birger Nermani, Rootsi arheoloogi, Tartu ülikooli arheoloogiaprofessori 1923–1925, Balti Komitee esimehe ja Balti Arhiivi loomise mõtte algataja ja esimese esimehe (1966–1971) portree (kunstnik arvatavasti Aleksander Warma), kipsbüsti jm.

Tartu Ülikooli 375. aastapäeva materjalidest võeti muuseumikogusse külaliste õnnitluskirjad ja kingitused (57 sü) ning tähtpäeva puhul valminud meened. Pedagoogikaosakonnalt laekusid ajaloolised mööbliesemed ja seinakell.

2008. aastal saadi mitmesuguseid materjale ülikooli endiste professorite elu ja tegevuse kohta, nagu Karl Schlossmanni perekonna fotod (7 sü, üleandja Ille Palm), kunstiteadlase Voldemar Vaga fotoarhiiv (Irja Rammoti vahendusel pärijatelt) ning farmaatsiaprofessor Nikolai Veiderpassi (1887–1971) ja tema poja Jüri Veiderpassi dokumendid ja fotod (22 sü). Need leidis ülikooli keemiahoonest laborilaua ümberpaigutamise käigus põrandalt teadur Viljar Pihl (27.12.2007). Fotomaterjale laekus teisigi, näiteks fotod agronoom Viive Eelmäe õpingute ajast TRÜ põllumajandusteaduskonnas 1942–1947; album fotode ja sissekannetega BITT klubi tegevuse kohta aastail 1965–1969; farmaatsiaüliõpilasele Leida Sellile (1911–44, õppis 1934–1939) kuulunud fotoalbumid (83 sü, üleandja sugulane Alar Laev) jm.

Arhiivimaterjalidest laekusid Erna Kõivult tema koostatud kartoteegid füüsikaajaloo kohta, fotod (57 sü) ning J. J. Fr. W. Parroti (1791–1841) aegsete füüsikariistade kataloogi käsikiri; dokumendid TRÜ 350. aastapäeva juubelinäituste komisjoni tegevusest (komisjoni esimehe, dots Arved Lutsu materjalid 1979–1983) – mapp dokumentidega leiti remondi käigus avanenud nišist hoones Ülikooli 16 (18 sü, üleandja Art Leete). Oma juubeliaegsed meened annetas muuseumile skulptor Endel Taniloo (11 sü).

Mitmekülgne ja huvitav arhiivi- ja fotomaterjalide ning esemete kogu (kokku 613 sü) perekond Lani – farmatseut Elfriede Vaher-Lani (1912–2006) ja jurist Elmar Lani (1903–1989) – elu ja tegevuse kohta laekus Renate Sõukandi vahetusel. Elfriede Lani töötas ülikooli lõpetamise järel ülikooli apteegis retseptorina ning hiljem pikka aega Vabariikliku Tartu Kliinilise Haigla apteegi juhatajana. Elmar Lani alustas õpingute järel teenistust advokaadi abina, hiljem juristina, viibis nõukogude võimu saadetuna töö-paranduslaagris Novosibirski oblastis 1946–1956 ning tegutses hiljem (rehabiliteerituna) taas juristina ja pensionäripõlves ka Tartu ülikooli õppejõuna.

Nõukogude aja üliõpilaskonna väga populaarne suve veetmise vorm oli töö Eesti Üliõpilaste Ehitusmalevas Eestis ja ka väljaspool. Selleteemalise näituse ettevalmistamise käigus laekus muuseumikogusse EÜE vormirõivastust (meistri ja komissari malevapluusid), rikkalikult sümboolikat (vimplid, märgid, embleemid), malevalüürikat, fotosid jm. Üleandjad olid Reet Lepa, Ivar Murumägi, Urmo Orav, Margot Sakson ja Urmas Mahlapuu.

Teadusaparatuurist laekusid näituse „Kromatograafia ja elektroforees” ettevalmistamise käigus kogutud seadmed (gaaskromatograafid, kromatografeerimisnõud jm); dotsent Peet-Henn Kingisepa vahendusel täienes tõhusalt XIX sajandi füsioloogiariistade kogu: hoiule võeti veel XX sajandilgi füsioloogia instituudis kasutusel olnud aparate ja seadmeid (oksühemomeeter, kronaksimeeter, spirograaf jm, 37 sü).

2009. aasta algul dokumenteeriti ülikooli naistekliinikust kogutud esemed. Muuseumikogusse võeti vastu rikkalik valik mitmel pool, sh Tartus (Censch, Tschetschel) valmistatud ajaloolisi sünnitusabivahendeid, kirurgiriistu, analüüside ja protseduuride seadmeid, arhiivimaterjale (96 sü). TÜ närvikliinikust laekus õppetooli professori kirjutuslaud (kasutatud alates professor Ludvig Puusepa ajast) ja seadmeid.

Tartu tähetornis avati astronoom Hugo Raudsaare (1923–2006) valduses olnud kapp, mis sisaldas huvitavaid instrumente ja esemeid tähetorni ajaloost ning Raudsaare isiklikke arhiivimaterjale teadustöö kohta (100 sü). Astronoomiateemalise näituse ettevalmistamise ja Tähetorni restaureerimise käigus lisandusid Zeissi refraktori mikromeeter (Jaak Jaaniste) ja Fraunhoferi refraktori restaureerimisega seotud arhiivimaterjalid (Paolo Brenni), lunoidivaatlusjama tegevust kajastavad trükised ja lunoidivaatleja rinnamärk (Märt Kahusk) ning tudengisatelliidi makett (Mart Noorma). Astronoom ja rahvusvaheliselt tunnustatud teadlane Jaan Einasto andis muuseumi hoiule oma isiklikke töövahendeid ja rikkaliku separaatide kogu, mille teevad eriti väärtuslikuks täheteadlase välismaiste kolleegide, tuntud astronoomide pühendused.

Ken Kallingu vahendusel laekusid stomatoloog Viive Rängeli loengukonspektid, õpingutega seotud dokumendid ja meditsiiniajaloo esemed. Materjalid on kogutud Viive ja Aleksander Rängeli elukohast Taara puiesteel Tartus. Raadioajakirjanik Mari Tarand andis muuseumile oma õpinguteaegsed konspektid, Tiigi tn ühiselamu külalisraamatu jm. Muuseumitöötaja Ildike Jaagosild andis samuti üle ajaloo-keeleteaduskonnas koostatud loengukonspektid, Vilniuse ülikooli kauaaegne õppejõud Ferdinandas Vaitekunas loovutas oma isa, TÜ arstiteaduskonna kasvandiku (õppis 1912–1915) Klemonsas Vaitekunase eluloo ja fotode digikoopiad. Indrek Ilometsa vahen-

Foto 2. Keemiaprofessor (1851–1892) Carl Schmidtile kuulunud aurutuskausid, hele metall, mille koostist pole määratud (A. Tennuse foto)

dusel saadi valik üliõpilasorganisatsioonide peakatteid läbi aegade ning Gustav Ernesaksale kuulunud fotoalbum laulupidudest Tartus.

TÜ kantselei vahendusel on muuseumi hoiule antud ülikoolis kasutusel olnud (ja kehtivuse kaotanud) pitsatid ja stambid: vaadeldavil aastail laekus neid 131 sü. Postikantseleist saadi ka frankeerimisseadmed, sh. ülikooli 350. aastapäeva ajal tarvitusel olnud seade koos vastava dokumentatsiooniga (üleandja Sirje Mark).

Helgi Oks tõi muuseumi füüsikaosakonnas kasutusel olnud fotoplaatkaamera Zeissi-Ikoni komplekti (ostetud füüsika instituudile 24. aprillil 1929. a 529,57 marga eest). Terje Lõbu vahendusel saadi näituse „Vanast Tiigist Raatuseni” tarvis kogutud esemeid, ajakirjanik Hans Treimann saatis endise rektori Heinrich Riikojaga tehtud intervjuud tema 80. sünnipäeva puhul 1971. aastal. Margit Telleri kaudu saadi Tartu Õpetajate Seminari ajaloolised õppevahendid, diapositiivid „Virmalised” (12 sü). Oma fotoalbumeid laenasid muuseumile digikoopiate jaoks ülikooli naistekliiniku endine günekoloog Lilia Savomägi ja füüsik, emeriitprofessor Nikolai Kristoffel. Molekulaarbiokeemia õppetoolilt saadi nüüdisaegseid töövahendeid ja esimesi kasutusel olnud pipette (24 sü). Loodus- ja tehnoloogiateaduskonna dekanat andis botaanikaaiast pärit ajaloolise raamatukapi.

2010. aasta algul jõudis muuseumi Ameerika Ühendriikidest Golitsõni-Vilipi aperiodiline vertikaalne seismograaf, mis on valmistatud Tartus Hugo Masingu peenmehaanikatöökogas ning osteti 1927.

Foto 3. XIX–XX sajandi vahetusest pärit sünnitusabivahendid firmadelt W. Schwabe (Moskva), W. Censch (Dorpat), A. Harriere (Pariis) ja Tschetschel (Dorpat) (A. Tennuse foto)

aastal Xavieri ülikoolile Cincinnati linnas. Seejärel läks seismograaf John Carrolli ülikooli valdusse ning 1992. aastal Ohio ülikooli omandusse. Sealse maateaduse õppetooli professor Ralph von Frese (kelle ema oli eestlane) korraldaski seismograafi Eestisse saatmise (eksponeeritud tähetornis). Tallinna Tehnikaülikooli inseneri, meteoriitide uurija (osalenud enam kui 30 meteoriidiekspeditsioonil) Ülo Kestlase abil saadi muuseumile 10 meteoriidikildu, mis langesid maale 12. veebruaril 1947 Sihhote-Alinis Siberis.

Kogu kevade ja suve kestnud kogumistöö tulemustest vanas keemiahoones Jakobi tn 2 jõuti muuseumikogusse vastuvõtmiseks dokumenteerida valik laboriklaasi (imipudelid, eksikaatorid, kolvid, keeduklaasid, mõõtesilindrid), kvartsklaasist katseseadmeid, mitmesugusest materjalist (nikkel, korund, grafiit, teflon, savi) valmistatud sulatustiigleid, kromatograafiaseadmeid jm. Professor Uno Mäeorg andis kõrgrõhu vedelikkromatograafi, mida ta oli pikka aega kasutanud ainete analüüsimisel (valmistatud Nõukogude Liidus 1970. aastatel). Tähelepanuväärne on farmaatsiaprofessor Ivan Konkakoviga (1857–1931) seotud arhiivimaterjalide kogu (pärit farmaat-

siainstituudi ajaloolisest raamatukogust), mis sisaldab tema avaldatud teadusartiklite separaate, juhendatud magistritöid ning temale saadetud (pühendustega) töid (111 sü). Keemiahoone kappide sügavusest ilmusid päevavalgele tõenäoliselt farmaatsiaprofessor Carl Clausile (1796–1864) kuulunud platinametallide uurimismaterjalid (platinametallisoolade ühendid jm, talletatud puit- ja klaasnõudes, kokku 16 sü). Väikest, kuid kõnekat kogu võib pidada üheks oluliseks Tartu ülikooli XIX sajandi keemiateaduse mälestusmärgiks.

Haruldusteks võib pidada ka emeriitprofessor Maie Lõvi-Kalnini antud Friedrich Schlateri litosid, Tartu ülikooli XIX sajandi arstiteaduskonna professorite (G. F. E. Sahmen, Fr. H. Bidder, N. Pirogov ja C. Chr. Fr. Goebel) portreid, J. Lepa joonistust F. R. Faehlmannist jm. Väga halvas seisus olnud litograafilised lehed puhastati ja konserveeriti restaureerimisfirma Mandragora paberirestauratorite abil Ene Sarapi juhatusel.

Väärika annetuse tegi ülikooli endise rektori prof. Johan Kõpu suguvõsa, kes andis muuseumi hoiule suguvõsa lipu, sugupuud kujutava vaiba (autor Maaja Värvi) ning suguvõsa arhiivi. Sugupuu näitab Kõppude suguvõsa kõrvalharude suurt elujõudu. Muuseumile laekus ka hulk üksikannetusi, näiteks varalahkunud doktor Mart Kulli (1956–2008) arstikittel (üleandja Margot Sakson), endise ülikooli raamatukogu töötaja Marta Libliku (1900–1982) fotod ja arhiivimaterjalid (üleandja Ruth Ling), originaalfotod G. Tammannist assistentide ja üliõpilastega (üleandja Tullio Ilomets) ning Tartu Linna II Gümnaasiumi õpilastest-õpetajatest 1889. aastal (üleandja Jüri Tamm).

Nagu mainitud, jõuavad esemed muuseumikogusse tihtilugu kummalisi teid pidi. Nii laekusid ülikooli korvpallinaiskonna märgid ja auhinnad naiskonna 1982–1992. aasta liikmete Karin Murd'i, Maria Johansonini jt elukohast Kaunase pst. 44 sealse ühiselamu juhataja Ester Otsa vahendusel. Ruth Jürjo filosoofiateaduskonna dekanadist andis kirjutusmasina StarWriter (Canon, 1992), mis on tõenäoliselt üks viimane lüli kirjutusmasina ja arvuti vahel.

Ülikooli rektoraat andis Saima Tiirmaa-Orase vahendusel muuseumi hoiule ajaloolise kohvinõude komplekti – hõbedast kohvi- ja koorekannud ning suhkrutoos, hõbedast ning ülekullatud suhkru- ja teelusikad ning portselanist nõudekomplektid (tass, alustass, tald-

rik) –, mille tassidel on kujutatud Tartu ja ülikooli ajaloolisi ehitisi (kivisild, peahoone, tähetorn, anatoomikum). Kohvinõude komplekt telliti ülikoolile (arvatavasti kunstikombinaadilt ARS) 1977. aastal, keiserliku ülikooli 175. aastapäevaks.

Tabel 1. Muuseumi kogude kasv liigiti: ajalooline esemeline kogu (Aj), ajalooline kunstikogu (AjK), arhiivkogu (Ar) ja fotokogu (F)

	2006	2007	2008	2009	2010
Aj	995	124	832	485	557
AjK	9	10	1	2	9
Ar	89	239	567	289	261
F	62	747	518	894	869
Kokku	1155	1120	1918	1670	1696

Kogud 01.01.2011. a seisuga – 70 968 sü

Fondihoidlad. Aastail 2006–2011 asusid muuseumi kolm põhilist fondihoidlat toomkirikus: esemeliste kogude hoidla (teadusriistad ja -kollektsioonid, õppevahendid), arhiiv-, foto- ja kunstikogude hoidla ning ülikooli ajaloo kogu hoidla (meened, medalid, mööbel). Peale selle kasutati kultuuriloolise kogu abihoidlatena alates 2000. aastast kolme ruumi vana anatoomikumi esimese korruse paremas tiivas, kuhu koondati füüsika- ja keemia ning arstiteaduskonna institutidest kogutud esemeid ja mööblit. Kuni 2010. aastani kasutati ka paari keldriruumi von Bocki majas peahoone kõrval peamiselt keemiaosakonna vanavara talletamiseks. Need varad toodi üle vana anatoomikumi vasaku tiiva teisele korrusele 2010. aastal. Mõlemas viimati nimetatud asukohas puudusid nõuetekohased hoiutingimused (sageli juhtus veevariisid jms). Õnneks on olukord nüüdseks muutunud: 2011. aasta oktoobri viimastel päevadel paigutasime kõik oma vanas anatoomikumis asunud kogud ümber Lossi 3 keldriruumidesse ning Nooruse 9 hoonesse. Seda siiski ajutiselt, vana anatoomikumi remonditööde ajaks.

TÜ ajaloo muuseumi teaduskollektsioonide finantseerimine. TÜ ajaloo muuseumi teadus- ja kultuurilooliste kogude talletamise seisukohalt on tänuväärne, et ka vaadeldavail aastail oli meil

võimalus kasutada haridus- ja teadusministeeriumi eraldatud lisaraha, parandamaks teaduskollektsioonide kättesaadavust ja hoiutingimusi. Tänu sellele oleme saanud sisestada infot oma kogude kohta avalikesse andmebaasidesse, lasta erialaspetsialistidel kollektsoone teaduslikult kirjeldada ning soetada spetsiaalset hoidlamööblit ja seadmeid ning ajakohaseid hoiuvahendeid, samuti osaleda erialastel koolitustel ja konverentsidel. Järgnevalt **ülevaade tehtud töödest**.

I. Fotokogu vanema osa (XIX sajand ja XX sajandi esimene pool) digiteerimine ja andmete sisestamine TÜ Raamatukogu hallatavatesse andmebaasidesse DSpace (1465 sü) ning Ester (1686 sü) (Aile Tammiste). Kõik digiteeritud fotomaterjalid on talletatud uutes spetsiaalsetes hoiutarvikutes (ümbrised, karbid, vt „Hoiutingimuste parandamine”).

II. Arhiivkogu andmete sisestamine andmebaasi Ester (2289 sü) (Virge Lell).

III. Ajaloolise kogu teaduskollektsioonide teaduslik kirjeldamine.

Erialaspetsialistid on koostanud teaduslikud kirjeldused mitme XIX sajandi kollektsooni kohta:

1) farmaatsiaprofessor Georg Dragendorfi koostatud farmakoloogilised kollektsoonid (nn droogide muuseum): XIX sajandi subtroopiliste ja troopiliste droogide kogu (215 sü, 2006), vaikude kogu (335 sü, 2007), droogide kogu (250 sü, 2008), kiinapuukoorte kogu (378 sü, 2009), parkainete ja derivaatide kollektsoon (Sammlung v. Gerbstoffen u. Derivaten) (90 sü, 2010). Kõik kirjeldused on koostanud farmatseut Kerly Kustavus;

2) keemiaprofessor Carl Schmidt (1822–1892) keemiliste etalonainete kogu (120 sü, 2006) on kirjeldanud ja fotografeerinud keemik Hannes Hagu;

3) füsioloogiainstituudi XIX sajandi eksperimentaaliistade ja -seadmete kogu (159 sü, 2007) ning XX sajandi füsioloogiaaparatuuri (65 sü, 2008, 2009) on kirjeldanud sama instituudi dotsent Peet-Henn Kingisepp.

4) XX sajandi kirurgiriistade kogu 208 eset on identifitseerinud (nimetused, otstarve) kirurg Aleksander Pille (2006). On alustatud füüsika instituudi õppevahendite kogu muinsuskaitse nimekirjas olevate esemete (kokku 339 eset) inventuuri (Koit Timpmann, füüsika instituut).

5) 2008. aastal saadi ülevaade TRÜ eksperimentaaltöökojas aastail 1959–1999 valmistatud/konstrueeritud aparatuurist, kokku 74 eset: koostati andmebaas koos lisatud fotomaterjaliga (kokku 101 fotot, digiteerinud Aile Tammiste). 2009. aastal koostati ülevaade TRÜ eksperimentaaltöökojas aastail 1974–1995 tellimustööna Eesti, Nõukogude Liidu ja välismaa asutustele valmistatud/konstrueeritud aparaatidest. Mõlemad olulised andmebaasid Tartu Ülikoolis teostatatud aparaadiehituse ajaloost on koostanud insener Ado Jaagosild, kauaaegne eksperimentaaltöökoja juhataja ja konstruktor.

IV. Hoiutingimuste parandamine spetsiaalse hoidlamööbli ja seadmete ning hoiutarvikute soetamise abil.

Hoidlamööblit soetati neli keemiakappi keemiliste ainete kogude talletamiseks (2006–2007); kaks tulekindlat turvakappi arhiiv- ja väärismetallide jaoks, võtmekapid hoidlatele (2007); kaheosaline kapp arhiivkogu suureformaadiliste materjalide tarbeks (diplomid, tunnistused, kaardid), arhiivkapp (seif) muuseumi dokumentatsiooni (vastuvõtuaktid, inventariraamatud jm) säilitamiseks (2008); kaks kaheosalist kappi arhiiv- ja tekstiilikogude hoiulepanekuks (2009), kaks metallkappi ning üks metallriul foto- ja kultuurilooliste kogude tarbeks (2010).

Muuseumi kõikidele ekspositsioonisaalidele ja hoidlatele soetati kliima jälgimise seadmed (2006); ajaloolise esemelise kogu hoidlad said kliimaseadmed õhuniiskuse reguleerimiseks (2007). Muretseti töövahendeid museoloogidele ja koguhoidjatele: digitaalne fotokamera Pentax K110D, radioaktiivse kiirguse indikaator Radon-1M, tolmuimeja, kaks transpordikäru, kaalud jm (2008).

Foto- ja arhiivmaterjalide nõuetekohaseks hoiulepanekuks ja säilitamiseks soetati fotomaterjalide jaoks spetsiaalset paberit, ümbriseid ja karpe, arhiivmaterjalidele spetsiaalset pappi, paberit ja mappe (2008), museaalide paremaks ning ökonoomsemaks hoiuks hoiukarpe ja -kaste (2009–2010).

Muuseumihoidlasse vastu võetud museaale saab näha muuseumi uutel püsi- ja ajutistel näitustel ning peatselt ka Muuseumide Infosüsteemis MUIS (www.muis.ee).